

אבל תרומה וקדשים עושין כיוצא בהן – However Terumah and Kodshim can make Tomei, items similar to themselves

OVERVIEW

Our Gemara cites a ברייתא which derives from the פסוק which states¹ that food (אוכל) which is טמא cannot be מטמא another אוכל. However, אביי maintains that this limitation applies only to חולין food (which has no קדושה), but foods which are either תרומה or קדשים can be מטמא other foods (which are תרומה or קדשים).² Our תוספות discusses the source for this difference between חולין and תרומה וקדשים.

פירש בקונטרס³ דנפיק מקרא דחגי' אל הלחם ואל הנזיד -

explained that this rule that אוכל is מטמא אוכל by קדשים is derived from the פסוק אל הלחם ואל הנזיד which states חגי in פסוק.

anticipates a difficulty:

ולרבינו תם דמפרש לקמן [ד', יז, א'] או אל הנזיד -

And according to the ר"ת who explains later that the words 'אל הנזיד' means 'or to the נזיד' (not, 'and to the נזיד'); meaning that he touched either the bread or the נזיד with the מטמא אוכל. According to the פסוק that אוכל is מטמא אוכל, in which case there is no proof from that פסוק, כנף בגדו, according to the ר"ת, from where do we derive that אוכל is מטמא אוכל by קדשים?

responds:

אומר רבינו יצחק דנפקא ליה מוהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז', א') אפילו באוכל -

The ר"י explains that we derive it from the פסוק of טמא לא והבשר אשר יגע בכל טמא לא

¹ The words טמא הוא indicate that only this food is טמא but it cannot be מטמא other foods (see (רש"י ד"ה הוא טמא). [It can however be מטמא משקה (according to the view that משקה is התורה מן הטומאה)].

² See 'Thinking it over'.

³ בד"ה אבל.

⁴ The פסוק there (in חגי ב', יב) states: וְאֵל הַנֶּזֶד וְאֵל הַלֶּחֶם וְאֵל הַשֶּׁמֶן וְאֵל כָּל מַאֲכָל. The נביא חגי was testing the כהנים if they know the laws of טומאה, and he asked them if a (אב הטומאה) touches bread (making it a טומאה) and the bread touched the נזיד (cooked food) making the נזיד a טומאה and the נזיד touched the שמן (making the שמן a טומאה) and the שמן touched the אוכל (or any other food) will there be a טומאה. In any event it is apparent that the נזיד certainly becomes אוכל. This proves that by קדשים an אוכל is מטמא another אוכל. אוכל. This proves that by קדשים an אוכל is מטמא another אוכל.

⁵ According to תוספות there, the question of חגי was in a case where the שמן (the טומאה) touched כנף בגדו (making it a טומאה), which then touched either לחם or נזיד (making them a טומאה), who in turn touched either יין or שמן (making them a טומאה), which in turn touched כל מאכל (making it a טומאה). In any event there is no case of מטמא אוכל.

⁶ The תורה writes that if בשר קדשים touches any טומאה it cannot be eaten.

יאכל; the words טמא בכל indicate that the בשר הקדש will become טמא if it touches anything that is טמא, even if it is an אוכל טמא.

תוספות responds to an anticipated difficulty:⁷

ותרומה נפקא לן כיון דלא מצינו למימר מקרא מלא דבר הכתוב⁸ -

And we derive that by תרומה also, אוכל is מטמא אוכל, since we cannot assume that מקרא מלא דבר הכתוב (that אין אוכל מטמא אוכל is a universal rule) -

דהא איכא קדשים דעושין כיוצא בהן נוקי קרא בדדמי טפי⁹ דהיינו חולין:

For there is קדשים where עושין כיוצא בהן (that אוכל is מטמא אוכל), therefore we will establish the פסוק of טמא הוא, where it is more likely, namely by חולין¹⁰, but not by תרומה.

SUMMARY

it is derived from חגי according to רש"י; according to תוספות רש"י is derived from טמא אוכל by אוכל מטמא אוכל. Once we cannot say that אוכל מטמא אוכל is universal, we limit it only to חולין, but not to תרומה (or קדשים).

THINKING IT OVER

When we say that אוכל is מטמא אוכל by קדשים¹¹, does that mean that the מטמא and the נטמא both have to be קדשים or that just one of them has to be קדשים?¹²

⁷ From the פסוקים mentioned we can derive that אוכל is מטמא אוכל by קדשים; however from where do we know that אוכל can be מטמא אוכל by תרומה? [This question is (seemingly) also according to רש"י (see תוספות שאנץ) (חידושי). However the ראש יוסף explains that according to רש"י, the word נזיד (referring usually to a porridge of sorts) means a נזיד of תרומה, (which is made from grain).]

⁸ See footnote # 1. רבינא shortly maintains that מקרא מלא דבר הכתוב, meaning that the exclusion derived from הוא טמא is not אוכל מטמא אוכל, is all inclusive and applies to תרומה וקדשים as well as to חולין. However, now that, according to אב"י, we derive (from either of the abovementioned פסוקים) that it does not apply to קדשים, therefore we can no longer state מקרא מלא דבר הכתוב as רבינא maintains, we can therefore further qualify this limitation that it applies only to חולין.

⁹ חולין will be considered more like קדשים (you cannot eat it בטומאה, etc.), than like חולין.

¹⁰ [By חולין there can only be a שני לטומאה (שלישי); however by תרומה there can even be a שלישי, therefore it is likely that the מיעוט of אוכל מטמא אוכל applies more readily to חולין than to תרומה.]

¹¹ See footnote # 3.

¹² See לכאורה יש שמה (רש"י ותוס' between מחלוקת that it depends on the שיטה מקובצת (החדש) בד"ה אבל, בשם משמרות כהונה) (ט"ס בסוף דבריו וצ"ל ואפילו המטמא חולין)